

Metodologie 2

Lekce 2

Lenka Slepíčková

Toto je podpůrný vizuální materiál pro přednášku, nikoli její vyčerpávající záznam!

Věda jako sociální aktivita

„Kritéria rozlišující to, co je a co není věda, se utvářejí uvnitř jednotlivých společenství vědců.“
(Hendl, 2005, s. 31).

" ... věda je to, co za vědu považují vědci v daném oboru.“ (Disman, 1993, s. 13)

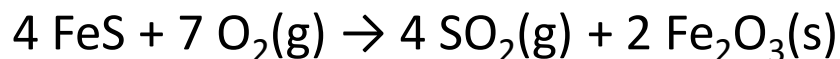
Vědecké zkoumání je

- **Empirické**
- Přinášející zobecňující vysvětlení – **teorie**

.....

- Systematické, organizované, plánované
- Respektující pravidla
- Objektivní
- Verifikovatelné a opakovatelné (vědecká tvrzení je možné ověřit a dokázat)
- Otevřené kontrole
- Kumulativní

Přírodní vs. sociální věda

$$a_n = a_1 + (n - 1)d$$

$$s = v \cdot t$$

X

„Jen“

Pravděpodobnostní závěry

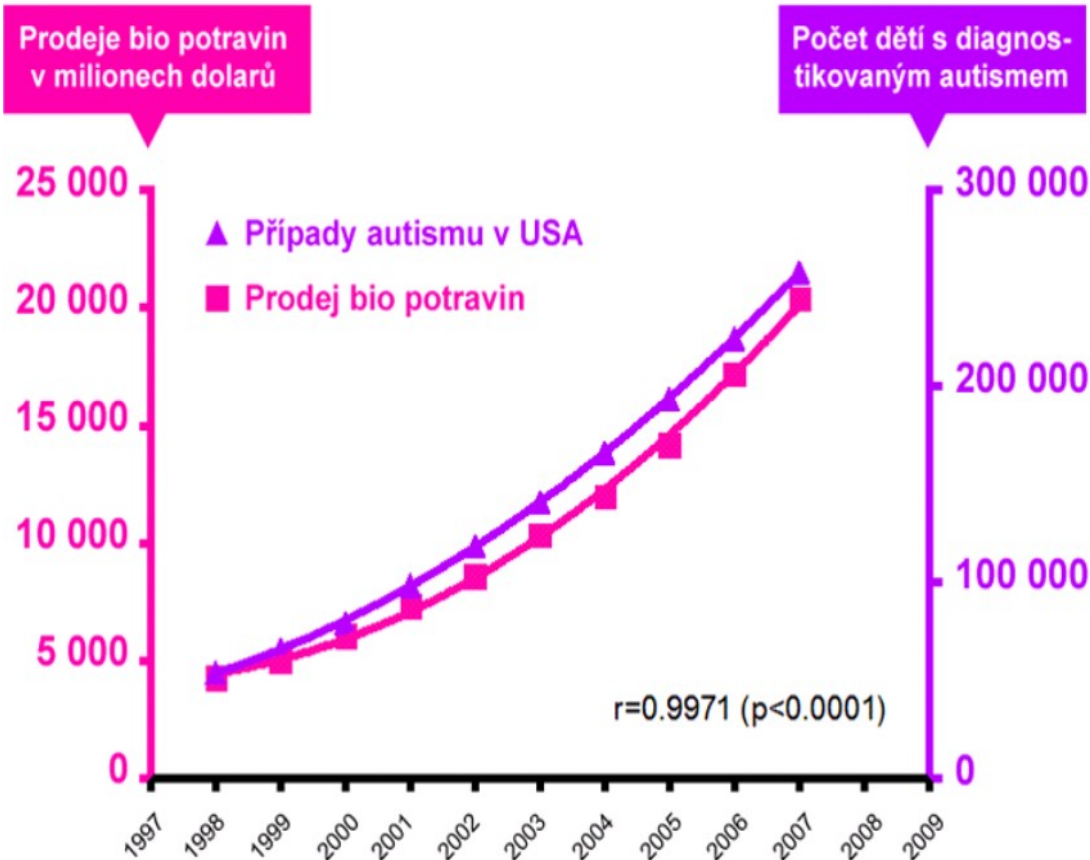
Omezená platnost závěrů

Obtížné nalezení důkazů o kauzalitě (obtížné naplnění podmínek kauzality)

(Disman, 1998:15)

Zvyšování prodeje biopotravin souvisí se zvyšujícím se počtem dětí s autismem

Prodej biopotravin v USA a počet dětí s autismem

Zdroje dat: Ministerstvo školství USA, Organic Trade Association
Autor grafu: jasonp55 (reddit)

Toto je podpůrný vizuální materiál pro přednášku, nikoli její vyčerpávající záznam!

Korelace = statistický vztah mezi proměnnými
Kauzalita = příčinná souvislost mezi proměnnými (je nutné splnit podmínky kauzálního vztahu)

Proč to je ve vědách, zabývajících se člověkem, tak složité?

- **Rozsáhlost přirozených systémů** v soc. vědách (mnoho faktorů, různé typy zkreslení), vždy pracujeme s redukovaným popisem reality. Redukce se týká 4 prvků výzkumu (počtu pozorovaných proměnných, vztahů mezi nimi, časového kontinua na 1 bod, populace na vzorek)
- **Aktér**, který má své motivy, záměry, cíle (subjektivita aktéra)
- **Výzkumník** jako součást zkoumaného světa (subjektivita výzkumníka)
- Většinu jevů nelze zkoumat přímo, ale **zprostředkovaně**
- Nemůžeme **manipulovat s lidmi** nebo na nich činit pokusy

NESTÁČÍ BÝT ONLINE, RÍKA
PROVOZOVATEL ONIKOVÝCH
HER

LEDEKOU THAJSKÝ BOX
BAVÍ, MÁ OBĚSNÉ RÁNY,
RÍKA JEJÍ TRENER

COBENIN V ČER
PODSTOUPIL 40 TÍSEŤ LIDÍ.
NÍČÍA ŽIVOTY

Stelete si postel? Máte víc sexu i přátel, tvrdí výzkum

17. září 2016

Jako by ostrým řezem dělil společnost na dvě opravdu odlišné skupiny. Jako by to nebyl jen pouhý ranní návyk. S tím, zda si ráno stelete, nebo nestelete postel, totiž souvisí váš sexuální život, vaše práce, vaše povahové charakteristiky. Tvrdí to aktuální výzkum společnosti Sleepopolis.

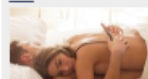
Náš ranní ložnicový návyk o nás prozradí víc, než myslíme, tvrdí studie. | Foto: Profimedia.cz

Zkoumal ranní zvyklosti dvou tisícovek Američanů a Američanek a zjistil, že úhledně uštaná postel nebo ledabyle zanechaný chuchvalco přikrývák a polštářů vypovídá o vašem životě víc, než byste řekli. Lekterná zjištění nejsou až tak překvapivá. Tak například: lidé, kteří opouštějí postel bez uštaní, podle studie nedodržíjí slyty, ponocují a ráno ignorují budík.

Studie však odhalila i nečekanější souvislosti. Stoupenci úhledně urovnaných ložnic bývají extroverti, pracují v technologických či zdravotnických odvětvích, zatímco lidé z opačné skupiny se rekrutují z řad introvertů zaměstnaných v obchodních a finančních oborech. Ti první mají rádi jazz a romantické filmy a s gustem vaří, druzí dávají přednost rockové muzice a komediím a čas tráví spíše u televize než v kuchyni.

Ale nejen to. Uštaná postel podle výzkumu svědčí o bohatším sexuálním životě, konkrétně o milostných hrátkách třikrát týdně, zatímco rozházené ložní prádlo diagnostikuje sex dvakrát do týdne, referuje list New York Post. A server Validista Today dodává, že urovnané přikrývky poukazují na sebevědomou, obrodružnou a společenskou povahu. Opačný informační model na svůj obsah stále upravuje. Za to

**Šťastný život
zaručí spánek a
sex**

Reklama

Z Z7

NOVÝ
FOTOAPARÁT
MIRRORLESS
NIKON Z 7

DALEŠÍ INFORMACE

Komerční sdělení

Online odhad nemovitosti –
Prodáváte nemovitost? Zkuste
zdarma nový online odhad
ceny nemovitosti!

Nevíte jakou školkou vybrat?
Maminky na eMlmino vám
poradí.

Pondělí 21. září 2015 • Svátek slaví Matouš, zítra Darina

AHA! Reflex iSport.cz Auto.cz Pro Ženy

BLESK.CZ
ZPRÁVY 24
HODIN

UDÁLOSTI

POLITIKA

SVĚT

BLESK PRAHA

DOMÁČÍ EKONOMKA

POČASÍ

DALŠÍ

Blesk.cz > Zprávy > Události > Uklízení chlapům nespědí! Když doma pomáhají, nesouloží!

SOUVISEJÍCÍ
NA BLESK.CZ

Přírodní sirupy
proti kašli:
Vyrobté si
bezový, medový
nebo česnekový

To je úlet:
Slavnou modelku
přistihli, jak se v
autě zbavuje
chloupků

Herečka Simona
Stašová (60)
odmítla plastiku:
Nebližně!
Stárnutí mě živí

Za bouračky
může i hudba.
Jaké hity jsou
pro jízdu autem
bezpečné?

Lhaní povoleno
aneb Kdy mužům
něříkat pravdu?

Uklízení chlapům nespědí! Když doma pomáhají, nesouloží!

Muži, kteří pomáhají v domácnosti, mají podle vědců menší chuť na sex. (scsm)

SDÍLEJTE!

To se mi líbí 227 Sdílet 1 Tweet 35 12. prosince 2014 • 05:02

Má chlap doma žehlit, luxovat, mýt nádobí, nebo ne? O to se nyní přou vědci. Jedni tvrdí, že rozdělení domácích

JDI NA HLAVNÍ STRÁNKU BLESK.CZ

Pomáhá sbírání víček z PET lahví? Je to škodlivá fáma, tvrdí ekologové

Andrea Pomeje o upřímnosti s manželem: Jirka ví, proč jsem byla nevěrná!

Užívejte si megarychlosti 100 Mb/s!

Muži, kteří pomáhají v domácnosti, mají podle vědců menší chuť na sex. (scsm)

Sháníte prostorádku? Emba vyprodává sklady! Nyní akce -50% na vybrané kusy. Od 89 Kč. vyprodejkladu.eu

DATART

NÁDHERNÝ
DISPLEJ

Lenovo Z50-70

enovo

Toto je podpurný vizuální materiál pro přednášku, nikoli její vyčerpávající záznam!

- **Co na to vědci?**
- **Výzkumníci z Juan March institutu v Madridu varují:**
- Muži, kteří doma zastávají domácí práce, mají méně sexu s partnerkou.
- Muži, kteří se ženským pracím v domácnosti nevěnují, mají sexu téměř dvakrát tolik.

www.blesk.cz

Pomůže nám experiment?

Experiment = jediná výzkumná metoda, která umí dokázat kauzální vztahy

Výzkumník manipuluje s nezávislou proměnnou (např. metoda výuky, tréninkový plán, léčba, vystavení sledování programu s násilným obsahem, intenzita osvětlení) **a zjišťuje, jaký to má důsledek na závisle proměnnou** (např. množství znalostí, uběhnutá rychlost, zdravotní stav, agresivita, pracovní výkon)

Klasický experiment

1. Náhodné rozdělení do experimentální a kontrolní skupiny (experiment porovnává účinky!)
2. Měření
3. Vystavení experimentální skupiny experimentální proměnné (kontrolované výzkumníkem)
4. Měření – existuje statisticky významný rozdíl mezi skupinami?

Lze použít experiment?

Značka vozu ovlivňuje sex! Řidiči vozů Porsche mají sex častěji než řidiči vozů Škoda.

Dítě vychované chůvou dosahuje ve škole lepších výsledků než dítě vychované rodiči.

Zavedení uniforem ve školách zlepšuje morálku dětí – půl roku po zavedení uniforem ve škole xy klesla absence o 47 % a snížil se počet násilných incidentů o 71 %.

Týmové vyučování představuje efektivnější formu osvojování poznatků než klasická frontální výuka.

Manželství tlumí deprese – lidé žijící v manželství mají o 48 % méně depresivních stavů než singles.

Děti, které navštěvovaly jeden ročník přípravné třídy mají horší skóre v testu zralosti než děti, které navštěvovaly dva ročníky – přípravná třída zlepšuje školní zralost.

CO JE TO INTERVENUJÍCÍ PROMĚNNÁ?

Toto je podpůrný vizuální materiál pro přednášku, nikoli její vyčerpávající záznam!

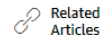
Original Investigation

November 2016

Association of Hormonal Contraception With Depression

Charlotte Wessel Skovlund, MSc¹; Lina Steinrud Mørch, PhD¹; Lars Vedel Kessing, MD, DMSc²; et al[» Author Affiliations](#) | [Article Information](#)

JAMA Psychiatry. 2016;73(11):1154-1162. doi:10.1001/jamapsychiatry.2016.2387

Related Articles

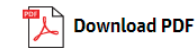
Key Points

Question Is use of hormonal contraception associated with treatment of depression?**Findings** In a nationwide prospective cohort study of more than 1 million women living in Denmark, an increased risk for first use of an antidepressant and first diagnosis of depression was found among users of different types of hormonal contraception, with the highest rates among adolescents.**Meaning** Health care professionals should be aware of this relatively hitherto unnoticed adverse effect of hormonal contraception.

Abstract

Importance Millions of women worldwide use hormonal contraception. Despite the clinical evidence of an influence of hormonal contraception on some women's mood, associations between the use of hormonal contraception and mood disturbances remain inadequately addressed.**Objective** To investigate whether the use of hormonal contraception is positively associated with subsequent use of antidepressants and a diagnosis of depression at a psychiatric hospital.**Design, Setting, and Participants** This nationwide prospective cohort study combined data from the National Prescription Register and the Psychiatric Central Research Register in Denmark. All women and adolescents aged 15 to 34 years who were living in Denmark were followed up from January 1, 2000, to December 2013, if they had no prior depression diagnosis, redeemed prescription for antidepressants, other major psychiatric diagnosis, cancer, venous thrombosis, or infertility treatment. Data were collected from January 1, 1995, to December 31, 2013, and analyzed from January 1, 2015, through

April 1, 2016.

Download PDF

Top of Article

- Key Points
- Abstract
- Introduction
- Methods
- Results
- Discussion
- Conclusions
- Article Information
- References

Toto je podpůrný vizuální materiál pro přednášku, nikoli její vyčerpávající záznam!

„Studie ukazuje korelaci, nikoli kauzalitu“

- Dánští výzkumníci sledovali skupinu žen ve věku 15 - 34 let mezi roky 1995 a 2013, dohromady tak měli data o více než milionu žen (přesně 1 061 997).
- Výsledky ukázaly, že různé typy antikoncepce vedou k různému zvýšení rizika deprese. Vědci porovnávali ženy, které začaly užívat danou [metodu](#) antikoncepce, se „srovnatelnými“ ženami, které ji užívat nezačaly. Měřili, o kolik se u žen, které začaly používat antikoncepci, zvýšila šance, že jim budou předepsána antidepresiva.
- U žen užívajících kombinovanou perorální antikoncepci stoupla míra rizika (RR) o 23 %.
- U uživatelék progestogenových pilulek stoupla riziko o 34 %.
- U uživatelék antikoncepčních náplastí (norgestolmin) stoupla riziko o 100 %.
- U uživatelék vaginálního implantátu (etonogestrel) stoupla riziko o 60 %.

DŘÍV JSEM SI MYSLEL,
ŽE KORELACE ZNAMENÁ
KAUZALITU.

PAK JSEM ALE
CHODIL NA STATISTIKU
A UŽ SI TO NEMYSLÍM.

TAKŽE STUDIUM
STATISTIKY TI POMOHLA.

NO, MOŽNÁ.

RANDALL MUNROE, XKCD.COM/522; PŘEKLAD: PAVEL KASÍK, TECHNET.

Toto je podpůrný vizuální materiál pro přednášku, nikoli její vyčerpávající záznam!

Jak plánovat výzkum?

Obsah plánu výzkumu

Co?

- o čem je navrhovaný výzkum, co je tématem, co se o něm ví, jaké jsou dosavadní způsoby řešení problému (stávající odpovědi na otázku), jaká je návaznost výzkumu na předchozí teorii a výzkum
- co se pokouší odhalit nebo čeho chce dosáhnout

Proč?

- Proč potřebujeme (další) výzkum v dané oblasti, popis nedostatků, rozporů, omezení, nezodpovězených otázek z předchozích výzkumů
- jaké bude ponaučení, co se dozvíme a proč to je cenné

Jak?

- jak se bude postupovat (jakou strategii použijeme, od koho získáme data – velikost vzorku a jak je vybrán, jak se data získají, jak se budou analyzovat)

Co je to výzkumný problém a kde jej vzít? Příběhy geneze výzkumných problémů

1. Od „něco o autismu“ ke dvěma návrhům

A.

Specifika pedagogické práce s osobami/žáky s PAS: vzdělávání jako permanentní

udržování emoční stability (práce jako permanentní vyhodnocování možností a emocí)

B.

Dospělý jedinec s PAS jako rébus pro poskytovatele sociálních a zdravotních

služeb: Co se změní s reformou psychiatrické péče?

2. Od „něco o tom, jak psychologové radí“ k „Jak odráží populárně psychologická literatura současné trendy v rodinných a partnerských vztazích?“

3. Od „dobrovolná bezdětnost“ k „Životní dráhy dobrovolně bezdětných žen: Srovnání vyučených a vysokoškolaček“

Časté chyby

1. Na otázku lze odpovědět jen „ano/ne“

Je koncept bazální stimulace využíván pedagogickými pracovníky na základních školách speciálních u žáků s mentálním a kombinovaným postižením?

2. Není reálné na otázku výzkumem odpovědět

Mohou záporné postoje mladých lidí k osobám s postižením ovlivnit chování budoucích generací?

Proč nejsou obnovitelné zdroje používány ve větším měřítku?

3. Otázka „objevuje Ameriku“

- Navštěvují galerie častěji lidé s vysokoškolským vzděláním, středoškolským vzděláním, nebo lidé vyučení?
- Souvisí dosažené vzdělání dětí se vzděláním rodičů?
- Vyskytuje se stále šikana na našich základních školách?

4. Otázka je etickým nebo politickým problémem

- Měly by být homosexuálním párům umožněny adopce?
- Je správné, aby lidé vstupovali do manželství několikrát za život?
- Proč si dnes nikdo neváží rodiny?
- Mají učitelé používat tělesné tresty?

Formulace cíle výzkumu

- Jakým způsobem projekt přispěje k rozšíření odborného poznání? (intelektuální cíl)
- Budou moci být výsledky nějakým praktickým způsobem využity (praktický cíl)?

Slovník:

Cílem výzkumu může být Analyzovat, zjistit, ukázat, porovnat, prozkoumat, vysvětlit, ozřejmit, popsat, porozumět, odkrýt, poskytnou zpětnou vazbu, pomoci zlepšit, poskytnout vodítka ke změně

Cílem výzkumu nemůže být ... poukázat na XY, dokázat, že; vyřešit situaci XY, vytvořit manuál, seznámit veřejnost, vyhledat případy, představit...., nabídnout